

DRUŠTVO ASOCIACIJA
—društvo nevladnih organizacij
in posameznikov na področju
kulture

PISARNA
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

SEDEŽ
Metelkova 6, 1000 Ljubljana

+386 (0)1 4341 244
+386 (0)51 773 611

info@asociacija.si
www.asociacija.si

DAVČNA ŠTEVILKA
38450666 (nismo dav. zav.)

MATIČNA ŠTEVILKA
1768875

TRR
SI56 61000 0014575 664
(pri DH d.d.)

Ministrstvo za kulturo
Maistrova ulica 10
1000 Ljubljana

Ljubljana, 22. februar 2023

Zadeva: Odziv na Uredbo o določitvi višine dnevnega nadomestila za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni za samozaposlene v kulturi za polni delovni čas za leto 2023

Spoštovani,

v Društvu Asociacija se odzivamo na vladni sprejem **Uredbe o določitvi višine dnevnega nadomestila za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni za samozaposlene za polni delovni čas za leto 2023** (v nadaljevanju: uredba), ki z objavo v Uradnem listu RS št. 21 z dne 17. 2. 2023 pomeni že dolgo zahtevano in pomembno okrepitev socialnega položaja samozaposlenih v kulturi, ki so iz ustvarjalnega procesa izvzeti iz naslova dolgotrajnejše bolezni.

Dejstvo, da se je višina dnevnega nadomestila po letih prizadevanj društva Asociacija s sklepom aktualne vlade¹ naposled vsaj poskusila uskladiti s pragom revščine², je jasno, a hkrati povedno sporočilo. Če v njem namreč lahko beremo pripravljenost aktualne garniture odločevalcev spodbudno delovati v smeri ureditve socialnega položaja vseh, po večini vrhunskih³ ustvarjalk in ustvarjalcev ter delavk in delavcev v kulturi, vladno postopanje v primeru še zdaleč ne moremo v celoti oceniti kot proaktivno⁴.

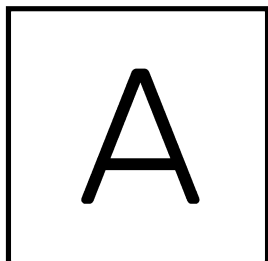
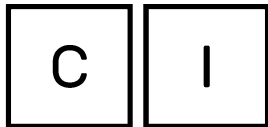
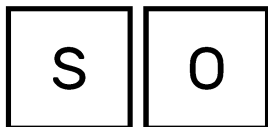
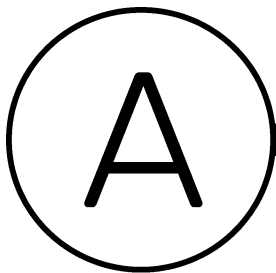
Pripravljenost vlade okrepiti socialni položaj ustvarjalk in ustvarjalcev, delavcev in delavk v kulturi, ki v nezanemarljivem delu prispevajo k uresničevanju javnega interesa za kulturo in osrednjih nalog Ministrstva za kulturo, pozdravljamo. Če pa naj bi država v resnici delovala spodbudno in odgovorno, potem samozaposlene v kulturi, enega od temeljev slovenske kulture in ustvarjalnosti, ki prevzema delež zagotavljanja skladnega kulturnega in civilizacijskega razvoja Republike Slovenije, ne bi predvsem poskušala zavarovati pred revščino. Nasprotno, z uredbo, ukrepi in ureditvijo

¹ Vlada RS je uredbo obravnavala in potrdila na 36. redni seji.

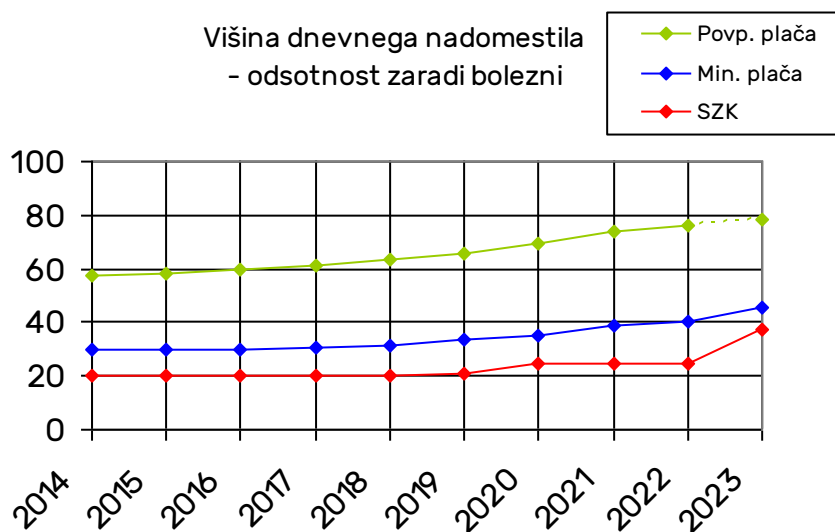
² Uredba vlade usklajuje višino bolniškega nadomestila s podatki o Pragu tveganja revščine, kot jih je Statistični urad uradno objavil za leto 2021. Prag tveganja revščine se je po vmesnih podatkih Statističnega urada za leto 2022 dvignil na 827 EUR mesečno (podatki iz objave SURS z dne 10. 2. 2023).

³ Po podatkih Sektorja za statusne zadeve MK RS je bilo dne 17. 1. 2023 v Razvid samozaposlenih v kulturi vpisanih: 3198 samozaposlenih, od katerih jih je 2263 pridobilo pravico do plačila prispevkov. Pravico do plačila prispevkov za socialno varnosti iz državnega proračuna lahko pridobijo vlagatelji, katerih delo v polju kulture organ ovrednoti kot vrhunsko in predstavljajo pomemben prispevek k uresničevanju javnega interesa za kulturo.

⁴ Iz SSKJ: próaktívnen -vna -o prid.(ô-î)
ki deluje, ravna spodbudno in odgovorno glede na razpoložljive možnosti

bi morala ustvarjalcem in ustvarjalkam, delavcem in delavkam, kulturi in umetnosti na splošno, zagotoviti pogoje za ustrezno vršenje poslanstva, ki ga prvenstveno ne bremenijo vprašanja golega preživetja. Dane možnosti države pri tem nedvomno presegajo 36.260,00 EUR, kar je ocena finančnih posledic uveljavitve uredbe. Če torej še en, pomemben drobec ureditve v društvu lahko ocenimo kot boljši, ga hkrati ne moremo vrednotiti kot ustrezen in vlado pozivamo k proaktivni, in pri tem celostni ureditvi področja samozaposlenih v kulturi, katerih bistveni, a ne edini del, ki se odrazi tudi v uredbi, so socialne pravice in vrednotenje ustvarjalnega dela.

Graf predstavlja okvirno primerjavo višine dnevnega nadomestila za zadržanost iz dela iz naslova bolezni. Višino dnevnega nadomestila smo izračunali na podlagi uradnih podatkov o višini minimalne in povprečne bruto plače v Sloveniji v posameznem letu, pri čemer smo upoštevali, da ima posamezen mesec v letu 21,3 delovnih dni (povprečje dejanskih delovnih dni v treh vzorčnih letih). Višino dnevnega nadomestila iz naslova bolniške odsotnosti smo v primeru povprečne plače za leto 2023 predvideli na podlagi analize trenda zviševanja povprečne bruto plače v preteklih letih in je zgolj ilustrativna.

Odločevalce v poziv k proaktivnemu postopanju in celoviti ureditvi položaja samozaposlenih v kulturi tako velja prijazno opomniti, da tako poklicne plesalke, kiparke, snemalke, glasbenice, tehnice, lektorice, pesnice, režiserke, montažerke, producentke, književnice, prevajalke, restavradorke in še dolga vrsta drugih, ki v RS delujejo samostojno, v javnih zavod in v nevladnih organizacijah, po sedanjih ureditvi lahko le trajno zbolijo, da bi bile upravičene do bolniškega nadomestila⁵. Ker delujejo kot samostojne zavezanke s poklicno ter ne gospodarsko dejavnostjo, je namreč malo verjetno, da so si ustvarile potrebno finančno zaslombo, ki bi pomenila, da bi se lahko v primeru bolezni brezskrbno odločale za okrevanje⁶. Odločevalce velja nadalje prijazno

⁵ Samozaposleni v kulturi so po ZDR-1C upravičeni do bolniškega nadomestila od 21. delovnega dneva dalje, do bolniškega nadomestila za prvih 30 dni pa so enkrat letno samozaposleni v kulturi upravičeni iz naslova ZUJIK, če odsotnost zaradi bolezni traja najmanj 31 delovnih dni.

⁶ Raziskava Kreativnega centra Poligon in Centra za kreativnost *Slovenski kulturno-kreativni delavec v*

A

S O

C I

A

C I

J A

opomniti, da vse naštete nikoli niso upravičene do nadomestila iz naslova poškodb na ali izven dela, četudi poklicno ukvarjanje v polju kulture pogosto prav take poškodbe neobhodno pomeni. Odločevalce nenazadnje velja opomniti, da višina dnevnega nadomestila v uredbi pomeni, da država vrednost dnevnega delovnika vseh naštetih, pa naj bodo prejemnice najvišjih nagrad, so za delo potrebna visoko specializirana znanja ali ustvarjajo v deficitarnih poklicih, vrednoti na 46,25 EUR.

V ilustracijo in premislek. Tudi to, da z novo uredbo uveljavljeno vrednotenje dela vključuje inflacijo, ki je od 2019 16-odstotna.

Ob napovedih ministrstva, da se bo skozi več ukrepov lotilo naslavljanja prav nevezdržnosti opisanega položaja, vlado pozivamo:

-da jih v različnih prizadevanjih, mdr. za **skrajšanje števila dni do upravičenosti bolniškega nadomestila z najmanj 3 delovnim dnevom, razširitvijo nabora upravičenih podlag za prejem bolniškega nadomestila**, izdatno podpre, in sicer tudi na način:

- da, kot še en vmesni korak do ustrezne pripoznave ustvarjalnega dela, v letu 2024 z uredbo ter v njej določeno višino dnevnega nadomestila čas zadržanosti od dela zaradi bolezni **preseže višino nadomestila, ki pripada delavcu z minimalno plačo.**

Navsezadnje smo dolžni v društvu Asociacija izpostaviti še, da je predlog uredbe vlada na seji obravnavala 16. 2. 2021, torej 16 dni po zakonsko določenem roku za objavo uredbe, ter da pred njegovim sprejetjem in uveljavitvijo zanj **ni predvidela javne razprave**. V Asociaciji v odnosu na deklarativno zavezanost vlade spoštovati Resolucijo o normativni dejavnosti, napovedi ministrice za javno upravo, da bo resolucija postala zakon ter ob skorajšnjem sprejetju Smernic vlade za sodelovanje z NVO, dejstvo vrednotimo kot nedopustno in neodgovorno ter, kot se nadajamo, le deloma upravičeno zaskrbljujoč obet za prihodnje postopanje odločevalcev. Ministrstvo za kulturo in vlado tako pozivamo, naj v postopke priprave vseh predpisov, ukrepov, strategij itd. deležnike in civilno družbo aktivno in pravočasno vključuje, za njihove komentarje in predloge, ki lahko pomenijo bistven prispevek k kakovosti ureditve, pa predvidi ustrezno javno razpravo.

Za morebitna dodatna pojasnila ali vprašanja smo na voljo.

Lep pozdrav,

Društvo Asociacija